

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 906 din 11.12.2019

Dosar nr.: 180/2019

Petiția nr.: 1564/28.03.2019

Petentă: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare "Mikó Imre"

Reclamați

Obiect: declarații discriminatorii la adresa persoanelor de etnie maghiară

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentă

Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare "Mikó Imre" – cu sediul în [redacted] cu adresa de corespondență în [redacted] reprezentată de către președinte [redacted]

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

S.C. B1 TV Channel SRL cu sediul în [redacted] cu domiciliul ales la sediul S.C. B1 TV Channel SRL, [redacted]

Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Declarații în cadrul emisiunii "Lumea lui" de la B1TV difuzată la data de 05.02.2019 de natură a aduce atingere dreptului la demnitate a minorității maghiare din România.

II. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 1564/16.04.2019 și 2125/16.04.2019, a citat părțile pentru data de 14.05.2019. La termen părțile au fost absente. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

5. Petenta, o asociație care are printre scopuri protecția drepturilor minorității etnice maghiare față de orice formă de discriminare, a sesizat cu privire la declarațiile reclamatului în cadrul emisiunii "Lumea lui..." din data de 05.02.2019.

(Ora 23:11): "..., care singur își impune condițiile, prima lui condiție este indiferent cum o spune, indiferent cum se numește, indiferent de etichetă, prima și singura condiție a lui este aceea, ca limba română să dispară din zonele în care maghiarii sunt majoritari.

(Ora 23:14): *‘Etnicii maghiari în disperarea lor, în mișelismul lor, sau cum vreți să spuneți, modul în care se comportă, ei își doresc să scoată definitiv limba română din uzanțele, cutumele zonei respective. ’*

(Ora 23:16): *"astăzi...ați auzit, nu se mai poate face nimic în limba română acolo, și avem multe asemenea mărturii, n-avem timp, n-avem minute suficiente ca să vorbim de toate, oameni, care te înjură acolo cum le aud că pomenești numele de România sau drapel românesc...este ceva ce nu s-a mai pomenit niciodată nicăieri. "*

În continuarea emisiunii, moderatorul a vorbit despre UDMR, și a degradat acest partid politic prin comentariile sale: *"Astăzi însă s-a ajuns la această nemernicie absolut inacceptabilă ca UDMR-ul, care este un partid lamentabil, primitiv ca și inteligență, extrem de slab pregătit, oameni care nu și-au propus decât această țintă."* *"Dacă nu era acest..., care de altfel este protejat de comunitatea lui și respectiv de CNA, unde este membru etnic maghiar și respectiv la CNCd, nu se ajungea la așa ceva...fraților sunteți ridicoli încercând să protejați ce? Nulitățile absolute, lipsa cea mai banală a adevărului dar unde vrem să ajungem? În epoca securiștilor să nu mai putem să spunem nimic niciodată.."*

Sușinerile părților reclamate

-

V. Motivele de fapt și de drept

6. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra unor declarații cu caracter discriminatoriu în cadrul emisiunii „Lumea lui...” din data de 05.02.2019 difuzată la postul B1TV.

7. Cu privire la postul de televiziune „B1TV”- SC B1 Channel SRL Colegiul director apreciază că nu sunt incidente prevederile O.G. nr. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, competența revenind Consiliul Național al Audiovizualului

8. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

➤ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

9. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la declarațiile părții reclamate. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

10. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

11. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și

a dreptului la informație”. Apreciem că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

12. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de apartenența etnică a acestora.

13. Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup etnic ori a unei anumite religii, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- or, un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic și religios – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

14. **Colegiul director constată că primele două condiții** (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) **pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.**

15. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

16. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

17. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, **iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

18. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

19. În scopul de a determina dacă respectivele declarații, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură națională și religioasă, Colegiul director va examina: **obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul comentariilor, unde au fost făcute afirmațiile respective.**

20. Obiectivul urmărit este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de etnia sau naționalitate ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

21. Colegiul director apreciază că, în speță, afirmațiile părții reclamate nu au avut rolul de a informa publicul.

22. Cu privire la contextul în care au fost făcute afirmațiile părții reclamate din data de 05.02.2019, acestea au fost facute în contextul unui presupus proiect de lege privind autonomia, a unor presupuse negocieri ale U.D.M.R. în perioada respectivă precum și a sancțiunii de 10.000 lei, aplicate postului Realitatea TV, de către CNA, prin decizia nr. 123/05.02.2019.

23....., *care singur își impune condițiile, prima lui condiție este indiferent cum o spune, indiferent cum se numește, indiferent de etichetă, prima și singura condiție a luieste aceea, ca limba română să dispară din zonele în care maghiarii sunt majoritari.*

(Ora 23:14): *'Etnicii maghiari în disperarea lor, în mișelismul lor, sau cum vreți să spuneți, modul în care se comportă, ei își doresc să scoată definitiv limba română din uzanțele, cutumele zonei respective.*

24. Petenta sesizează faptul că afirmațiile părții reclamate au avut loc în spațiul public, în cadrul emisiunii „Lumea lui Banciu” la postul de televiziune B1TV. Având în vedere faptul că afirmațiile respective au avut loc în cadrul unei emisiuni de televiziune, acestea au avut un caracter public. Impactul public al respectivelor declarații este unul semnificativ.

25. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

26. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, Lingens c. Austriei.).

27. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

28. În acest sens, “Presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. **Deși nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes public.**” (CEDO, 26 noiembrie 2001, cauza Observer și Guardian c. Regatul Unit, cauza Bladet Tromso și Stensaas c. Norvegia, cauza Von Hannover c. Germaniei).

29. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

30. **În speța de față se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată generalizând, criticele părții reclamate nefiind îndreptate doar împotriva unor reprezentanți ai minorității maghiare ci a minorității maghiare în ansamblul său ”etnicii maghiari, în disperarea lor, în mișelismul lor”. Astfel se apreciază că modul în care au fost prezentate informațiile respective a depășit cu mult nevoia de a informa publicul cu privire la chestiuni de interes public și care ar prezenta relevanță în contextul dat, afirmațiile părții reclamate putând avea rolul de a conduce la incitare și la atingerea demnității etnicilor maghiari.**

31. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de jurnaliști, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

32. Libertatea de exprimare este un drept recunoscut de societate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuând deseori, pe baza jurisprudenței sale bine stabilite, că presa joacă un rol esențial într-o societate democratică, dar ea nu trebuie să încalce anumite limite care țin în plus de protecția reputației și drepturilor celorlalți.

33. Garanția oferită jurnaliștilor de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum a subliniat Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa (a se vedea cauza Stângu și Scutelnicu împotriva României, par. 49 și 51), este subordonată condiției ca cei în cauză să acționeze cu bună credință, în sensul de a furniza informații exacte și demne de credit, cu respectarea deontologiei jurnalistice.

34. Exprimările folosite creează o atmosferă ostilă, fiind încălcat dreptul la demnitate, membrii minorității maghiare fiind acuzați că au acționat cu mișelism, comunitatea maghiară fiind prezentată ca fiind condusă de un partid lamentabil, primitiv ca și inteligență, comunitatea care protejează nulitățile absolute.

35. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

36. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colecția de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagardării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”.

37. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

38. Colegiul director reține faptul că afirmațiile părții reclamante au un caracter discriminatoriu, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare.

39. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea cu amendă contravențională în cuantum de 5.000 lei a părții reclamante. La stabilirea cuantumului sancțiunii s-a avut în vedere faptul că partea reclamantă a fost în mod repetat sancționată pentru săvârșirea unor fapte de discriminare, cuantumurile sancțiunilor crescând gradual.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul naționalității, potrivit art. 2 alin. 1 și precum și al art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (unanimitate de voturi);
2. Cu privire la partea reclamată SC B1 Channel SRL, Colegiul director apreciază că aspectele semnalate nu intră sub incidența art. 2 al Ordonanței de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, competența aparținând Consiliului Național al Audiovizualului (unanimitate de voturi);
3. Sancționarea reclamatului, cu domiciliul în,, cu amendă contravențională în valoare de 5.000 lei, pentru faptele prevăzute la art. 2 alin. 1 și al art. 15 ale O.G. 137/2000, republicată, conform art. 26 alin. 1 al O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (cu unanimitate de voturi);
4. O copie a hotărârii se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Partea reclamată va achita amenda la Consiliul Local al Sectorului 3 București – Direcția Generală Impozite și Taxe Locale, cu sediul în București, str. Sfânta Vineri, nr. 32, Sector 3. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Data redactării: 07.01.2020
Motivată/redactată – T.S./R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.